

„Czas” wychodzi codziennie, wyjąwszy niedziele i dni świąteczne.

Oddzielne Nra Czasu, o ile zapas starczy, w Krakowie po 10 c., we Lwowie lub z przesyłką pocztową 12 c.

Prenumerata wynosi:

	na cały rok	na kwartał	na 1 miesiąc
Pocztą w państwie Austriackiem.	24 zlr.	6 zlr.	2 zlr. 50 c.
do Włoch, Francji, Anglii, Belgii, Szwajcarii, Turcji	28 zlr.	7 zlr.	3 zlr.
Innych państw należących do związku pocztowego	32 zlr.	8 zlr.	3 zlr.

Prenumeratę przyjmuje się tylko od 1-go do ostatniego dnia w miesiącu. — Listy z pieniędzmi i przekazy pieniężne na prenumeratę i ogłoszenia (inzeraty) uprasza się nadsyłać franco do Administracji Czasu w Krakowie. — Listy reklamacyjne nieopłacone nie podlegają opłacie pocztowej. — Listów nieterminowych nie przyjmuje się. — Rękopismy nadsyłanych nie zwraca się.

CZAS

Prenumeratę przyjmują:

Administracja „CZASU” w Krakowie i urzędy pocztowe. Miejscowa prenumeratę księgarnia S. A. Krzyżanowskiego, handel Z. Skalskiego w Sukiennicach, biuro dzienników i ogłoszeń E. Silbersteina w hotelu Saskim, handel Bajera przy ulicy Grodzkiej, trafikę Kuklińskiego w Sukiennicach. — Ogłoszenia (inzeraty) przyjmuje się za opłatą od miejsca wiersza drukiem drobnym (petitowym) za pierwszy raz 10 cent., za każdy następny po 5 cent. — Nadesłane (na 3 stronie dziennika) od miejsca wiersza drukiem drobnym po 30 cent. za każdy raz. — Ogłoszenia i prenumeratę przyjmują: we Lwowie Agencja „CZASU” w głównym składzie tytoniu Nr. II przy ul. Trybunalskiej L. 4; w Warszawie Agencja „CZASU” w głównym składzie tytoniu Nr. II przy ul. Trybunalskiej L. 4; w Paryżu wyłączenie p. Adam, Rue Clément 4; (prenumeratę p. W. Raczkowski, Faubourg Poissonnière 33); w Wiedniu pp. Haasenstein & Vogler (także w Hamburgu, Frankfurtu n. M., Berlinie, Lipsku, Bazylei i Wroclawiu), A. Oppel, Stubenbastei Nr. 2, R. Mosse (także w Berlinie, Hamburgu, Monachium i Norymberdze), H. Schalek, M. Dukes, M. Stern, tylko prenumeratę pp. H. Goldschmidt & C., w Frankfurtu n. M. G. L. Daube & C.

W Warszawie przyjmują ogłoszenia pp. Reichman i Fendler, biuro ogłoszeń przy ul. Senatorskiej.

Ogłoszenie przedpłaty.

Z przesyłką pocztową w państwie Austriackiem na Czerwiec . . . zlr. 2-50

Od 1 Czerwca do końca Września zlr. 8—

Z przesyłką pocztową w państwie Niemieckiem na Czerwiec . . . 6 marek

Od 1 Czerwca do końca Września 20 „

Prenumerata liczy się tylko od pierwszego do ostatniego dnia w miesiącu.

Przegląd Polityczny.

Kraków 2 czerwca.

Dotąd wybrano ogółem 48 posłów do Rady państwa, z których 8 należy do zjednoczonej lewicy, 4 do niemiecko-konserwatywnej frakcji, 10 do centrum, 18 do prawego centrum, 5 do klubu Coroniniego. Prócz tego wyszedł z urny wyborczej jeden minister, jeden „dziś” i jeden antysemita. Dokładnego rezultatu z dokonanych wczoraj wyborów do tej pory nie posiadamy. Razem wybrać miało 58 posłów, a mianowicie 12 z Wiednia, 5 z innych miast Austrii dolnej, 30 z gmin wiejskich czeskich, 6 z miast Austrii górnej, 2 z miast Bukowiny, 2 z miast Salcburga i 1 z Tryestu. Prócz tego miały Izby handlowe Tyrolu i Vorarlbergu uzupełnić wybór tamtejszych okręgów wiejskich.

Walka wyborcza z szczególniejszą gwałtownością zaważyła we Wiedniu. W śródmieściu wybór Herbst, Weitlof i Koppa, zdaje się być zapewnił, wybór zaś Jaquesa w ostatniej chwili nieco zachwiany. Widownia najburzliwszych scen jest Leopoldstadt, gdzie przyszło z antysemitami do krwawych starć. Liczba rannych dochodzi do 40, a zarekwirowany przez Namiestnika oddział wojska powoli zdołał przywrócić spokój. Szanse Schneidera podniosły się, a wybór prof. Snessa zachwiany.

W dniu dzisiejszym wybierają gminy wiejskie w Galicji, Styrii, Morawie, Karyntyi, miasta w Krainie, Istrii, Goryncji i Gradyse, tudzież Izba handlowa w Salcburgu. Kurja gmin wiejskich w Galicji wybiera 27 posłów. Pod rubryką „wybory” podajemy nazwiska dawniejszych posłów w poszczególnych okręgach wyborczych, tudzież nazwiska kandydatów obecnych, zatwierdzonych przez komitety centralne.

Wspólny minister skarbu, p. Benjamin Kallay, w towarzystwie radców sekcyjnych Asbtha i Jansekowicza udał się do Bośni. Donosiliśmy już, iż p. minister zatrzyma się najprzód w Serajewie, a 13-go czerwca przybędzie do Mostaru celem uczestniczenia w uroczystym otwarciu nowej linii kolejowej Mostar-Metkowiec. Z końcem czerwca powróci p. Kallay do Wiednia.

Austriacko-węgierski poseł w Bukareszcie, bar. Mayer, otrzymał polecenie, aby w dniu dzisiejszym notyfikował rządowi rumuńskiemu wypowiedzenie austriacko-rumuńskiej konwencji handlowej z r. 1876. Baron Mayer wręczył też rumuńskiemu ministrowi spraw zagranicznych notę, w której go zawiadomił, iż rząd austriacko-węgierski, czyniąc użytek ze zastrzeżonego mu traktatem prawa, wypowiada dotychczasową konwencję, tak, że takowa z dniem 1 czerwca 1886 r. traci moc obowiązującą.

Mgła tajemnicy, jaka okrywa treść rozmów lorda Rosebery z księciem Bismarkiem, dotąd rozwiana nie została. Jedyną podstawą do wyprowadzenia jakichś takich wniosków jest „ennuyancya Daily News” zawarta w następujących słowach: „Można być pewnym, że pomocy księcia kanclerza nie okupiła Anglia koncesjami, na któreby się parlament angielski i opinia publiczna kraju naszego zgodzić nie mogły.”

Z tych słów wynika przynajmniej dwie rzeczy: 1) że kanclerz obiecał jakąś pomoc; 2) że za nią poczyniła Anglia jakieś koncesje na korzyść Niemiec. Więcej nieco światła rzucić może na rodzaj obiecaną przez kanclerza pomocy i rodzaj poczynionych koncesji odpowiedzi na interpelację jakimiś nieomieszkać zapewne obsypać opozycję gabinet w parlamencie, który jutro (d. 4 b. m.) zbierze się na pierwsze swe posiedzenie po świętach.

Kwestya egipska była pewno głównym przedmiotem narad.

Na pomysłny zwrot, który w sprawie afgańskiej nastąpił, skutek narad z Roseberym nie mógł prawie wpłynąć, bo nie było na to czasu. — To też w Anglii panuje przekonanie, że Car umyślnie tak urządził, żeby krótko przed otwarciem parlamentu po świętach zawiązał wiatr pomyślniejszy, a teraz intermisticzno to z pozorami pokojowymi teraz będzie aż do nowych wyborów. W Rosji bowiem nie obawiają się niczego więcej, jak tego, żeby dogodnie jej dalszym widokom ministerstwo Gladstona nie upadło przedzwieźnię i nie musiało ustąpić miejsca Torysom, którzyby dalsze zamiary Rosji pokrzyżować mogli.

Niemamy zresztą dotąd pewności, o ile odpowiedź rosyjska usunąć stanowczo wszelkie wątpliwości, jakie dotąd pokojowemu załatwieniu sprawy afgańskiej stały na przeszkodzie. Zdanie opytymistyczne, jakie na pierwszą wieść o nadejściu odpowiedzi rosyjskiej wyraził „Daily News”, zachwianem zostało przez późniejsze półurzędowe doniesienie, że „się w tej sprawie odbywają jeszcze dalsze rokowania.”

Najświeższe wiadomości z Berlina wspominają o wątpliwościach, jakie w łonie prawniczej komisji Rady związkowej niemieckiej powstać miały względem kompetencji pomienionej Rady do orze-

czenia w sprawie brunswickiej w myśl, wniosku pruskiego. Komisya wyrazi podobno zdanie, że Prusy powinny się pierw postarać o uzyskanie w parlamencie niemieckim ogólnej ustawy zasadniczej, orzekającej, że w razie wygaśnięcia dynastji książąt niemieckich w prostej linii, linie kolateralnej nie mają bezpośrednio sukscedować, tylko obsadzenie tronu opróżnionego ma w takim razie zależeć od dalszych postanowień Rzeszy.

Pannę też przekonanie w Berlinie, że gdyby książę Cumberland zrzekł się teraz prawa do sukcesji tronu brunswickiego na rzecz syna swego, pokrzyżowałoby od razu zamiary połączone z wnioskiem pruskim, bo w takim razie Rada związkowa niemiecka nie mogłaby, nawet po uchyleniu wątpliwości co do swej kompetencji, orzec, że „stanowisko, jakie zajmują nieletni syn księcia Cumberlanda, jest groźbą dla Niemiec, a stałoby się niebezpieczeństwem, gdyby objął tron brunswicki.”

Telegrafowane nam wczoraj warunki, jakie sultan turecki, idąc za radą Saïda baszy, stawia Anglii za wysłanie wojsk tureckich do Saakimu, przypisują powszechnie obcym wpływom politycznym.

KOESPONDENCYA „CZASU.”

Lwów 1 czerwca.

Za mało jeszcze baśni szerzonych przez ruskie organa o wrzeczonych nadżyciach podczas agitacji wyborczej. Jeden z tutejszych dzienników polskich przyszedł im w pomoc, podając obszerny telegram o jaskrawym zamachu na prawa polityczne obywateli państwa, popełnionym w Kaluszu w tamtejszej czytelnicy ludowej. Władza polityczna miała według tego telegramu wkroczyć przebojem do lokalu tamtejszej czytelnicy ludowej, uderzając zgromadzenie wyborców zwołane przez p. Romaszka, rozbić ją na cząstki itd. itd. Z telegramu tego wypływałoby, że popełniony został gwałt formalny, kiedy tymczasem ze strony władzy politycznej został tylko obowiązek czuwania nad przestrzeganiem ustaw. Nie potrzeba przecież nadzwyczajnych informacji, żeby widzieć, że stowarzyszenie, które, jak każda czytelnia ludowa, wyknuło sobie jako cel krzewienie oświaty między ludnością wiejską i małomiasteczkową, nie powinno zajmować się urządzaniem zebrań politycznej nacji. Gdyby to jeszcze przynajmniej dochodziło o jakąś czytelnia, która zawsze spełnia sumiennie swoje zadanie właściwe, a tylko chwilowo dała się porwać w wir agitacyjny. Ależ właśnie o czytelnicy ludowej w Kaluszu powiedzcie ona nie można i z tego powodu nie zasługuje ona bynajmniej na taką protekcję. Faktem bowiem jest, że nie teraz dopiero, lecz już w roku ubiegłym naczelnik gminy udawał się do władzy politycznej z przedstawieniem, iż wobec zdradzieckich działań tej czytelnicy, gminne organa policyjne nie mogą podjąć swemu zadaniu. W niedziele i święta czytelnia takich, którzy w dniu powszednim na naukę wolnej chwili nie mają, była od niejakiego czasu stale widownią gorszących libacji. Organa policyjne patrzyłyby już przez palce na wszystko, co się dzieje w obrębie lokalnej czytelnicy, ale zgorzniecie sięgało po za ten lokal i odbijało się fatalnie w całym mieście, a nawet w okolicy. Rzecz naturalna bowiem, że wśród libacji nie mówiono o oświecie, lecz o kwestiach bieżących i to na tematy drażliwe. Wskutek tego wytworzył się zaczątek nieznana przedtem drażliwość w stosunkach wyznaniowych i narodowościowych spokojnej ludności Kalusza i okolicy całej. Do tego wszystkiego przybyło teraz jeszcze otwarte naruszenie statutu przez urządzanie zebrań politycznej natury. Można by więc o tem pisać, a niejedno z tego posłuszyby mogło za rys charakterystyczny ruskich czytelń ogółem, zakładanych ostatnimi czasy tak skwapliwie w wschodniej części kraju. Wystarczy jednak już to, co się powyżej powiedziało. Protektorowie czytelnicy kaluskiej znają aż nadto dobrze środki i drogi prawne, które im służą. Pokaże się — jeżeli wejdą na tę drogę — po czyjej stronie było nadużycie, a po czyjej prawo.

Minister oświecenia polecił wszystkim krajowym władzom szkolnym, aby przed nominacją nauczycieli i nauczycielek szkół ludowych, ściśle badały moralną przeszłość kandydatów i kandydatek. Powód do tego dały wypadki mianowania osobistości niegodnych posady i niezdolnych do kierowania młodzieżą pomimo patentów użdolnienia teoretycznego. Chodzi tu o szczególniejsze zwrócenie uwagi na przeszłość moralną, bo i dotąd nie pomijano kwestyi moralnego zachowania się kandydatów i kandydatek.

Dawna walka między Wiedniem a Preszburgiem co do targu na woły zaczyna się cokolwiek przypominać. Agenci preszburscy radząby dla swoich planów i koniunktury handlowych zjednać sobie producentów galicyjskich i być może, że w tym celu chwilowo ofiarują im warunki korzystniejsze od tych, jakie otrzymują z Wiednia. Ostrzedz trzeba producentów galicyjskich, aby nie dali się wziąć na lep przemijającego korzyściom, za które potem ponieśli by musieliby stracić kilkakrotnie więcej. Ci sami agenci, którzy im dzisiaj w Preszburgu złote góry przyrzekają, odstąpią ich pierwsi, jeżeli tylko koniunktura ich zostanie zaspokojona lub zaniedbana. W handlu ogółem, a zwłaszcza tak ważnym dla Galicji, jak handel wołami, nie należy nigdy poświęcać stałych i pewnych korzyści dla chwilowych tylko, chociażby nawet znaczniejszych. Zresztą powtórzę tu wypada z naciskiem, że obecnie agenci wiedeńscy widokami korzyści dla swoich kieszeni, ale nie stosunki naturalne wskazują naszym producentom drogę na targ preszburzki.

Biała 29 maja.

W ostatnim czasie odbyły się wybory w Białej do Rady gminnej. Koło pierwsze głosowało dnia 18 maja b. r.

Nie wspominalibyśmy wcale o tych wyborach i pominęlibyśmy takowe najchętniej milczeniem, gdyby nie napaść, której doznał Polacy w Białej, a w szczególności urzędniczy Polacy w artykule bielskiego „Wochenblatt” z d. 27 maja, napaść, która nieprawdę kojarząc z złośliwością, pozostawiając bez wyjaśnienia, mogłaby w sferach nie należycie poinformowanych wzniecić podejrzenie, jakoby przy ostatnich wyborach postępowanie Polaków w ogóle, a urzędników w szczególności, było w czemkolwiek niewłaściwym lub nieodpowiednim.

Przedewszystkiem atoli kilka uwag celem zrozumienia sytuacji.

Koło pierwsze w Białej mieści 52 wyborców, między którymi 24 Polaków (duchowieństwo, urzędnicy, lekarze, adwokaci etc.). Koło pierwsze wybiera jak każde inne 10 radnych i 5 zastępców. Wobec poważnej liczby Polaków w kole tem, mniemamy wypadać, iż z koła tego zasiada w Radzie przynajmniej 4 Polaków. W rzeczywistości atoli w ostatnim trzechleciu jeden tylko Polak był radnym z koła pierwszego, jeden zresztą w całej radzie na 30 radnych.

Lecz i ten jedyny Radny polskiej narodowości był solą w oku tej partii niemieckiej w gminie, której hasłem jest zdawna zerwanie wszelkich stosunków łączących Białą z krajem, uniemożliwienie porozumienia się Polaków z Niemcami na podstawie sprawiedliwego uznania praw wzajemnych, słowem kontr-agitacja przeciw wszelkim usiłowaniom pojednawczym, w duchu których pracuje od lat kilka tutejszy marszałek powiatowy p. Klucki. Przewodnikiem duchowym i najczynniejszym agitatorom tej wrożej Polakom partii w Białej jest Dr Rosner, poseł na sejm, były uczeń Wszechnicy Jagiellońskiej, któremu swego czasu jedynie stypendya polskie krajowe dopomogły do ukończenia studiów.

Otóż przed ostatnimi wyborami do Rady gminnej, owa wroga nam partya niemiecka wydała baśń, aby żadnego Polaka do Rady nie wybierać i złożyć Radę wyłącznie niemiecką. Polacy z swej strony postawili z koła pierwszego trzech kandydatów z grona swego, ludzi inteligentnych, spokojnych, od lat wielu w Białej zamieszkałych, godzących się zresztą na to, aby siedmiu innych radnych w kole pierwszym wybrano z grona Niemców umiarkowanych.

Skromne to i sprawiedliwe żądanie Polaków skrajna falanga niemiecka nazwała rzeczą niesłychaną, gwałtem przeciw narodowości niemieckiej, i pod hasłem: *der Gemeinderath wird polonisiert, das Deutschtum ist bedroht* rozpoczęło szaloną agitację, aby tylko żadnego Polaka do rady nie dopuścić.

W dzień wyborów 18 maja b. r. stanęło do urny 46 wyborców. Losy się ważyły, bo wobec równej prawie siły obydwóch obozów jeden lub dwa głosy rozstrzygały. Komisya wyborcza złożona przeważnie z Niemców skrajnego zakroju, aby zwycięstwo zapewnić swej partii, unieważniła głos jeden polski dany na zasadzie prawnego pełnomocnictwa, a natomiast przyjęła za ważne cztery głosy swych adherentów, oddane przez zastępców, pomimo iż nie zachodziły prawne warunki głosowania przez pełnomocników, i pomimo iż stawający zastępcy nie wykazali się nawet legalnymi plenipotencyami.

Wobec takiego postępowania przy wyborach, z kandydatów polskich jeden tylko wybrany został do Rady — a jak bardzo losy wyborów się ważyły, dowodzi to okoliczność, że główny agitator partii niemieckiej Dr Rosner otrzymał, już z owymi nielegalnymi czterema głosami, o których wspomnieliśmy, razem tylko 25 głosów, podczas gdy z kandydatów polskich otrzymał jeden 25 a dwa następni po 20 głosów.

Przeciw postępowaniu nieprawemu przy wyborach wnieśli Polacy tutejsi zarzuty do Namiestnictwa.

Wspomniany na wstępie artykuł „Wochenblattu” w wyrazach pełnych prostactwa zarzuca Polakom w Białej ogółem, a urzędnikom w szczególności „brak uszanowania dla narodowości niemieckiej”, „zamiar pozbawienia Niemców białskich ich odrębności narodowej” — zarzuca im dalej, iż przy wyborach ostatnich „kierowali się prywatą i osobistymi widokami” — i że podpisujący protest przeciw wyborom, działali jedynie „ze względów osobistych korzyści.”

Napaść tę odparamy stanowczo. Zaciekleść przeciwników naszych sięga tutaj po za granice dozwolone. Można być różnego zdania w kwestjach gminnych lub narodowych, ale zarzucać Polakom tutejszym niskie motywy przy głosowaniu, dlatego, że nie głosowali po myśli skrajnej partii niemieckiej, to rzecz niegodna, oburzająca, niekwestowna.

Polacy tutejsi odznaczają się w sprawach wszelkich politycznych i narodowych jak największym umiarkowaniem, cierpią raczej i znoszą spokojnie prowokacje skrajnego obozu Niemców, nigdy zaś sami nie występują zaczepnie. Urzędnicy tutejsi wszelkich kategorii, rzec to możemy bez przesady, są wzorem prawdziwego taktu, sprawiedliwości i umiarkowania, i nigdy się nie zdarzyło, aby którykolwiek z nich zajmował się jakimś agitacją. Grzechem i zbrodnią ich jedną jest, że są Polakami, i tego im Niemcy „nieprzejednani” przebaczyć nie mogą, chociaż zresztą cała ludność niemiecka przynajmniej, iż pod kierownictwem obecnych urzędników Polaków, wszelkie sprawy sądowe i rządowe w powiecie białskim daleko lepiej i szybciej załatwiane bywają, niż za czasów niemieckich urzędników, o których działalności niejedną smutną szczegółów dzienniki opowiadały.

Rada szkolna krajowa zamianowała nauczyciela tymczasowego szkoły etatowej w Hleszczawie Jana Krzyżaka, rzeczywistym nauczycielem tejże szkoły, nauczycielkę tymczasową szkoły etatowej w Kuniszach tuliłowskich Annę Beldowską, rzeczywistą nauczycielką tejże szkoły, i tymczasową nauczycielkę młodszą Marcelę Łysakowską, w Roźniatowie, rzeczywistą młodszą nauczycielką szkoły etatowej w Roźniatowie.

Mianowany w c. k. armii. Generał-major Ferdynand hr. Degenfeld Schonburg na własną prośbę i na podstawie superabitru, jako czasowo niezdatny do służby, otrzymał urlop jednoroczny.

Urolopowany major pułku piech. Nr 10, Hugo Kranner, na podstawie ponownego superabitru, jako inwalid, przeniesiony w stan spoczynku.

Major pułku piezszego Nr 20, Andrzej Muck, mianowany komendantem batalionu strzeleckiego Nr 21.

Wybory.

Dziś przystępują do urny wyborczej reprezentanci kuryi gmin wiejskich w Galicji. Kurya ta wybiera 27 posłów do Rady państwa. Komitet centralny krakowski zatwierdził kandydaty w 10 okręgach wyborczych, a komitet centralny lwowski w 17 okręgach wyborczych. Niniejsza tabela zawiera nazwiska dawniejszych posłów w poszczególnych okręgach wyborczych, tudzież nazwiska obecnych kandydatów, zatwierdzonych przez oboje komitety centralne.

Okręg wyborczy mniejszych posiadłości	Dawniejszy poseł	Obecny kandydat, zatwierdzony przez komitet centralny
1. Kraków-Chrzanów-Wieliczka	X. Jędrzej Goida	X. prof. Władysław Chotkowski
2. Biała Żywiec	JE. minister bar. Floryan Ziemiałkowski	JE. minister baron Floryan Ziemiałkowski
3. Wadowice-Myślenice	X. Ignacy Zapalowicz	Józef Popowski
4. Nowy Sącz-Limanowa-Nowy Targ-Grybów	X. Jan Chelmecki	Leonard Jarosz, prezydent sądu
5. Bochnia-Brzesko	Dr Stanisław Madeyski	Jan hr. Stadnicki
6. Tarnów-Pilzno-Dąbrowa	Jan hr. Stadnicki	Ryszard Zawadzki, prez. sądu
7. Ropczyce-Mielec-Tarnobrzeg	Jan hr. Tarnowski	X. kanonik Ludwik Rucza
8. Rzeszów-Kolbuszowa	Zdzisław hr. Tyszkiewicz	Zdzisław hr. Tyszkiewicz
9. Łańcut-Nisko	Antoni Oborski	Antoni Oborski
10. Jasło-Gorlice-Krosno	Józef Jasiński	Józef Jasiński
11. Sanok-Brzozów-Lisko	Gniewosz Edw., radca dw.	Gniewosz Edward, radca dworu
12. Przemyśl-Dobromil-Łemka	Tyszkowski Antoni	Tyszkowski Antoni
13. Jarosław-Cieszanów	Jan hr. Krasiński	ks. Jerzy Czartoryski
14. Sambor-Staremiasto-Turka-Rudki	Jan hr. Zamoyski	Angust hr. Łoś
15. Strzyż-Mikołajów-Drohobycz	Bazyli Kowalski	Xenofon Ochrymowicz
16. Kałusz-Dolina-Bóbrka	Dyonizy Kulaczkowski	X. Michał Siengalewicz
17. Lwów-Gródek-Jaworów	David Abrahamowicz	David Abrahamowicz
18. Żółkiew-Sokal-Rawa	Aleksander Hulimka	Dr Roman Decykiewicz
19. Brody-Kamionka	Tytus Kielanowski	Tytus Kielanowski
20. Złoczów-Przemysły	Ignacy Zborowski	Tomasz hr. Stadnicki
21. Brzeżany-Rohatyn-Podhajce	Roman hr. Potocki	Roman hr. Potocki
22. Stanisławów-Borohorodczany-Nadwórna-Tinacz	Julian Przyna	X. Kornel Mandyczewski
23. Kolomyja-Kossów-Sniatyn	X. Jan Ozarkiewicz	X. Jan Ozarkiewicz
24. Zaleszczyki-Borszczów-Horodenka	Antoni Chamec-Jaxa	Antoni Chamec-Jaxa
25. Buczacz-Czortków	Mikołaj Wołański	Mikołaj Wołański
26. Trembowla-Husiatyn	Erazm Wołański	Władysław Czajkowski
27. Tarnopol-Zbaraż-Skałat	JE. Kazimierz Grocholski	JE. Kazimierz Grocholski

Z powodu, że przedwyborczy powiatowy komitet w Tyśmienicy postawił kandydatem Dr Bilińskiego, stanisławowski zaś komitet stawia kandydatem Dr Mroczkowskiego — wydelegował centralny komitet krajowy dla wschodniej części kraju hr. Antoniego Golewskiego do wymienionych powiatów, ażeby starał się wpłynąć na porozumienie i zgodne postępowanie wyborców w pomienionych powiatach, przy akcie wyborczym.

Niedzielne zgromadzenie wyborców m. Lwowa skończyło się znowu na wysłuchaniu nowej mowy kandydackiej p. Lewakowskiego. JE. Dr Smolka nadesłał list, w którym oświadcza, iż przeszedł jego, akcja i wiara polityczna są wyborcom dobrze znane i że za wysoki zaszczyt poczytywał sobie będzie, jeśli go wyborcy ponownie zaufaniem obdarzą. Wezwani jeszcze do kandydowania pp. Kubala, Rutowski i Romanowicz listownie oświadczyli, iż o mandat poselski ze stolicy kraju ubiegać się nie będą.

Zgromadzenie wyborców miasta Krakowa.

Na zaproszenie Prezydenta miasta Dra S. Zachładowskiego, jako przewodniczącego komitetu przedwyborczego miejskiego, zebrał się wczoraj wieczorem wyborcy miasta Krakowa w sali Rady miejskiej, by wysłuchać sprawozdania z dotychczasowych czynności komitetu przedwyborczego, które złożył miał w imieniu komitetu prof. Dr Zolli, i by wysłuchać wyznania wiary politycznej kandydatów, ubiegających się o mandat poselski z Krakowa, a wreszcie przez głosowanie wyrazić swą wolę, których mianowicie kandydatów pragną wysłać do Rady państwa.

Zgromadzenie wczorajsze było liczne, zebrało się bowiem na nie 192 wyborców, a między nimi znajdowała się poważna liczba izraelitów tak postępujących, jak starowierców. Inteligencja zebrała się też licznie, a zastęp rzemieślników był wcale poważny, słowem, wszystkie sfery wyborców i wszystkie gałęzie zawodów miały wczoraj swoich przedstawicieli.

Zgromadzenie zagaił przewodniczący Dr S. Zachładowski, a zaprosił na sekretarza p. Ludmilla Germana, udzielił głosu sprawozdawcy komitetu przedwyborczego miejskiego prof. Drowi Zolli, który przemówił następująco:

Na mocy uchwały zapadłej na posiedzeniu komitetu przedwyborczego z dnia 27 maja, mam zaszczyt złożyć Szanownym Panom Wyborcom następujące sprawozdanie.

Zaraz na pierwszym posiedzeniu komitetu z dnia 17 maja, zgłoszone zostały kandydatury pp. Leona Chrzanowskiego, Dra Jonatana Warschauera i Dra Maksymiliana Zatorskiego. Komitet uchwalił nado do zgłoszenia innych kandydatów wyznaczyć kilkodniowy termin, w ciągu którego na ręce przewodniczącego nadeszły trzy pisma, dwa zalecające kandydaturę Dra Warschauera, trzecie zgłaszające kandydatury pp. Adama Asnyka, hr. Stanisława Mierosowskiego, Dra Oczipowskiego, Mieczysława Pawlikowskiego, Dra Jonatana Warschauera i Dra Ferdynanda Weigla.

Jednakże jeszcze na posiedzeniu z dnia 17 maja oświadczył b. prezydent miasta Dr Weigel, iż stosunki jego osobiste nie pozwalają mu przyjąć w obecnej chwili mandat do Rady państwa. To samo uczynił hr. Mierosowski na zgromadzeniu publicznem przy zdaniu sprawy ze swych czynności poselskich w Izbie deputowanych.

PP. Asnyk i Dr Oczipowski, pierwszy na posiedzeniu z dnia 27 maja, drugi w piśmie wystosowanym do przewodniczącego komitetu i ogłoszonym w dziennikach, również oświadczyli, że nie mają zamiaru ubiegania się o mandat do Rady państwa, a wreszcie od p. Mieczysława Pawlikow-

skiego otrzymałem upoważnienie do oświadczenia Szanownym Panom, że bez jego wiedzy umieszczono go na liście, i że wcale nie miał zamiaru kandydowania do Rady państwa.

Wobec tego wszystkiego objawiono w komitecie tylko zdziwienie, jakim sposobem jedne i te same osoby zgłaszać mogły aż sześciu poważnych kandydatów naraz, wiedząc przecie z góry, że czterech z nich upaść musi koniecznie, i dlaczego panowie, zgłaszający te kandydatury, nie zapytali się przedtem tych, których kandydatury stawiali pragnęli, czyby mandat do Rady państwa przyjąć chcieli, lub nie.

Rozpatrywano się zresztą w komitecie najprzód pomiędzy dotychczasowymi posłami, reprezentującymi nasz starożytny gród w Radzie państwa i na Sejmie krajowym. Jest ich, jak wiadomo, 56, mianowicie pp.: Chrzanowski, Majer, Mierosowski, Weigel i Zatorski, a gdy pp. Mierosowski i Weigel oświadczyli, iż mandat do Rady państwa przyjąć nie chcą, zaś prezes Majer jako członek Izby panów mandat takiego przyjąć nie może, pozostało się więc z dotychczasowych posłów tylko dwóch, t. j. Chrzanowski i Zatorski, za którymi właśnie przeważna większość głosów na posiedzeniu komitetu przedwyborczego się oświadczyła, albowiem na 45 głosujących pierwszy otrzymał 40, drugi 43 głosy.

Kandydatura Dra Warschauera zgłoszoną została na pierwszym posiedzeniu komitetu przedwyborczego przez Dra Weigla, który ją popierał już ze względu na bardzo poważną ilość głosów, jaką ten obywatel przy dawniejszych wyborach był pozyskał. Pisma zalecające tę kandydaturę, opatrzone zaś były: jedno trzydziestoma, drugie sześćdziesięcioma podpisami. Mimo to oświadczyli się za nią w komitecie tylko cztery głosy.

Komitet przedwyborczy zalecając szan. panom wybór pp. Leona Chrzanowskiego i Maksymiliana Zatorskiego na posłów do Rady państwa, czyni to z następujących powodów.

Posel Zatorski reprezentował gród nasz w Radzie państwa przez 4 lata i stał się godnym następcą nieodżałowanej pamięci poprzednika swego Andrzeja Rydzowskiego (*bravo*). Pracował tam bez rozgłosu, ale dużo i skutecznie (*bravo*), przeprowadził bowiem niektóre bardzo ważne ustawy i zawsze przestrzegał w nich silnie stanowiska autonomicznego naszego kraju (*bravo*). Jako przykład niech służy ustawa naftowa, która uchwalona została zgodnie z życzeniami kraju, tudzież ustawa o rybołówstwie, w której obszerny zakres pozostawiony został ustawodawstwu krajowemu. Posłowi Zatorskiemu najłatwiej też przychodziło przeprowadzić i najtrudniejsze sprawy, jest to bowiem osobistość, wzbudzająca w każdym, kto się z nim zetknie, najżywszą sympatję (*hucze bravo*) i wiadomem powszechnie, iż nawet lewica w Radzie państwa, tego właśnie posła, jakkolwiek zawsze

z całą siłą bronił stanowiska prawicy, a w szczególności naszej delegacji, wielkim otaczała szacunek.

Niedawno temu sprawozdanie jego z czynności poselskich bardzo pochlebnie przyjętem zostało przez zgromadzenie wyborców, komitet ma też niepionną nadzieję, że Szanowni Panowie zaszczytą go ponownie swoim zaufaniem i mandat, który tak zaszczytnie sprawował i czysty w ręce Wasze oddał, z zupełnym spokojem i nadal mu powierzyć (*hucze bravo*). Stanie on zresztą zaraz przed Wami i rozwinię swoje poglądy na obecną sytuację, a w szczególności na stanowisko, jakie zająć powinniśmy w przyszłej sesji Rady państwa. Dlatego wstrzymuję się od dalszego popierania tej kandydatury.

Drugi kandydat, p. Leon Chrzanowski należy do tych rzadkich mężów, których nazwać można zawodowymi posłami. Życiu publicznemu poświęcił się bowiem całkowicie, a na każdym stanowisku, na które go powołało zaufanie współobywateli, wywodził się z przyjętą na się obowiązkiem bardzo zaszczytnie i sumiennie (*bravo*). Zasługi jego znane są powszechnie. Wszakże wiemy wszyscy, iż od początku przyznania autonomii naszemu miastu i krajowi, był on jednym z najczynniejszych członków Rady miejskiej i Sejmu krajowego, posłował zarazem i do Rady państwa, a gdybyśmy chcieli sobie zadać pracę wyczerpania wszystkich spraw, w których brał udział, praca taka byłaby męcząca i nie łatwa, a nierównie prędzej doszlibyśmy do celu, gdybyśmy się zapytali, ile to było spraw, w którychby się nie był rozpatrywał i w którychby światłego zdania swego nie był obywateli, byłoby się dopiero przekonał, że takich właśnie spraw bardzo było mało (*bravo*). To też obszerniej działalności posła tego omawiać tu nie potrzebuję, wystarczy, jeżeli nadmienię, że jego intrygujące Kraków zawdzięczać będzie niższe taryfy dla węgla na kolei północnej z Szczakowicy, tudzież połączenie kolei północnej z transwersalną w obrębie rejonu fortyfikacyjnego, następnie, jeżeli przypomnę, iż posel ten już począwszy od r. 1867 zawsze poruszał myśl podjęcia regulacji rzek w naszym kraju, i że raz z posłem Hausnerem, drugi raz z posłem hr. Mieroszkowskim bardzo znakomicie w tym przedmiocie wypracował memoriały.

Posel Chrzanowski odznaczał się zawsze nieskazitelną charakterem, niezawisłością i głębokim patriotyzmem (*bravo*). W postępowaniu swem kierował się jedynie siłą przekonania swego i nie oglądał się na żadne uboczne względy, nie brakło mu też nigdy odwagi cywilnej, aby przekonaniu temu należało dać wyraz, kiedykolwiek wymagał tego wzgląd na dobro kraju i narodu naszego (*bravo*).

Ze zaś ten zaszczytnie i godnie reprezentować będzie starożytny gród nasz w Radzie państwa, o tem nikt nie wątpi, nasunąłby się mogło tylko pytanie, dlaczego kandydatura jego, zapewniona w okręgu, który go dotąd wybierał, postawiona została właśnie w mieście naszym? W pytaniu tem leży najprzód odpowiedź, usprawiedliwiająca posła Chrzanowskiego, dlaczego sam nie staje dzisiaj wobec szan. Panów. Pominawszy bowiem, że kandydację z miasta po trzykroć do Sejmu krajowego, miał już nieraz sposobność objawienia zaprzeczania i poglądów swoich politycznych wyborcom miasta Krakowa, podnieść tu musimy to okoliczność, że posel Chrzanowski obecnie sam nie ubiega się o mandat z miasta Krakowa, bo przecież posłował dotąd z innego okręgu, ale że komitet przedwyborczy postawił jego kandydaturę, zapewniwszy się tylko przedtem o niego, iż w razie wyboru mandat ten rzeczywiście przyjmie. — A że komitet w taki właśnie postąpił sposób, przyczyna tego jest bardzo łatwą do odgadnięcia.

Posel Chrzanowski jest radcą miasta Krakowa od chwili zawiązania się Rady miejskiej, posel Chrzanowski już od 14 lat zajmuje krzesło sejmowe na mocy mandatu, powierzonego mu z miasta Krakowa, przedtem bowiem wybierany był z okręgu większej własności — posel Chrzanowski gorliwie bronił zawsze i wszędzie interesów tego miasta — samo przeto poczucie wdzięczności wymaga tego, aby obecnie, kiedy miasto ma sobie oddany mandat od posła, który nie chce nadal iść do Rady państwa, ofiarować go mężowi, którego tylokróć zaszczytowało swym zaufaniem, który zantania tego nie tylko nigdy nie zawiodł, ale w całej pełni zawsze mu odpowiadał, który też najpewniejszą daje nam rękojmię, że z tego zaszczytowanego aże trudnego zadania wywiąże się jaknajlepiej, z prawdziwą chlubą dla naszego miasta (*bravo*). Kiedy więc już mamy pewność, że posel Chrzanowski mandat ten w razie wyboru przyjmie, oddajmy mu go w uznaniu jego zasług, jakie tyle razy dla naszego przastarego grodu położył i miejmy przekonanie, że spoczywać on będzie w rękach silnych i wypróbowanych, w rękach pewnych i godnych (*hucze bravo*).

Otóż to była myśl, która komitet spowodowała do postawienia tej kandydatury. A teraz upraszam Panów, abyście, idąc za propozycją komitetu tak dzisiaj, jakoteż w dzień wyboru, głosy wasze oddali p. Chrzanowskiemu i Zatorskiemu. (*Hucze oklaski*).

Gdy nikt po tej mowie głosu nie zażądał, Przewodniczący oświadczył, iż upoważniony przez Komitet, zapytał piśmiennie p. Leona Chrzanowskiego, czy w razie wyboru przyjmie mandat z Krakowa, na co szanowny posel odpowiedział, iż za stosuje się do woli wyborców. Przewodniczący wzwał potem kandydata prof. Dra Zatorskiego, aby wyłuszczył wyborcom swoje zapatrywania i stanowisko polityczne. Gdy na trybunie stanął Dr Zatorski, powitany został głośnie i chwilę trwającami oklaskami, a gdy się te uciszyły, przemówił w te słowa:

Szanowni Panowie!

Posłuszny wezwaniu Komitetu przedwyborczego, mam zaszczyt przedstawić się Szanownym Panom jako kandydat.

Orzekniecie wyborem, że komu innemu dajecie mandat, akt taki utwierdzi moje osobiste zdanie, że lepiej usłużyć krajowi na katedrze, którą w Jagiellońskiej szkole zajmuję, a w której praca równie zaszczytna, jak mandat.

Niedawno składałem z tego miejsca sprawozdanie z moich czynności poselskich.

Otwarcie i szczerze przedstawiłem szan. panom moje zapatrywania, które łaskawie od was doznały przyjęcia.

Nawet piśmiennie opozycyjne przyznały mi całą dobra wiary, zarzucając jedynie, że uległ złudzeniu. Lecz i ten zarzut nie ma podstawy. Złudzenie bowiem stanowią owe marzenia różowe, nadzieje, których spełnienie wydaje się bliskim i niezawodnym.

Dziecięctwo i wiek młodzieńczy stanowią słusznie zwany wiek złudzeń, w nim przyszłość przed-

stawia się w najświetniejszych barwach, a każda przeszkoda w dopięciu celu najłatwiejszą do zwalczenia.

Z wieku tego dawno niestety wyszedłem, a trzydziesto-letnia walka w praktycznych zawodach życia nauczyła mnie patrzeć trzeźwo i unikać złudzeń.

Wchodząc jako Polak do parlamentu austriackiego, miałem jasne pojęcie tego, wśród jakich trudności działać wypadnie, czego się można spodziewać, co da się uzyskać.

Inne nowe pismo, którebym nazwał półopozycyjnem, bo choć z różnemi zastrzeżeniami, jednak broni delegacji, a zarazem uśmiecha się do opozycji, umieszcilo o ubiegłej sesji szereg artykułów pod tytułem „Z teki poselskiej“.

Artykuły te zawierają niektóre cenne rady i wskazówki na przyszłość, a w Nrze 4 raczyły bez wymienienia nazwiska wspomnieć i o mojem sprawozdaniu.

Policzony zostałem do posłów optymistów i spotkał mnie zarzut, że upojony sentencją: „myslny poważni i poważani, my mamy udział w rządzie wielkiego państwa“.

Zaprawdę nie popijam pesymizmu autora tych artykułów co do owej sentencji. (*Bravo!*)

Dlaczego powagę i poważanie uważa za upajający optymizm, to w wchodząc nie mogę.

Mnie się zdaje, że na posłów wybierają ludzi poważnych, grono więc takich ludzi musi być poważnym, a gdy nim jest, musi być i poważnym; zresztą twierdzenie to tego nieznajomego mi autora grzeszy trochę brakiem konsekwencji; artykuły owe żądają bliższych ściślejszych stosunków między rządem, prawicą a nami, a przecież z gronem niepoważnym i niepoważanym nikt, ani rząd, ani żadne stronnictwo w stosunki wejśćby nie chciało. (*Hucze oklaski!*)

Że zaś mamy udział w rządzie wielkiego państwa, to nie sentencja, lecz fakt, skoro dwóch członków delegacji zajmują zaszczytne miejsce w Radzie Korony.

Nakoniec słyszałem zarzut, że w sprawozdaniu mojem stanąłem zanadto po stronie radcy. Szanowni panowie! z rządem nie mam żadnych stosunków; stanąłem dziś przeciw niemu, gdybym miał pewność, że inny rząd większe krajowi naszym zapewni korzyści; lecz pytam, czy który z szan. panów da mi na serwo polecenie działać na obalenie obecnego rządu?—nie... więc też tak dla ulżenia wotrobie, popularności lub zabawki politycznej, mogąc być szkodliwą dla kraju, nie oskarżałem rządu, bom patrzył na to, co i jak się działo, i przekonanie, jakiego nabyłem, wyraziłem w mojem sprawozdaniu. (*Bravo!*)

Bez złudzeń i bez optymizmu przedstawiłem szan. panom bilans działania delegacji polskiej i bilans ten był korzystny.

Zapewne to sprawozdanie, a może uznanie po trzeby wyboru do delegacji ludzi, w służbę parlamentarną nieco wprawionych i fachowych, stało się przyczyną, dla której komitet przedwyborczy moją ponowił kandydaturę.

Podając się woli tak poważnego grona obywateli, zająłem to miejsce, by za zwyczajem przyjętym złożyć przed panami moje wyznaczenie polityczne.

Mógłbym może prosić o zwolnienie od tego, bo niejednokrotnie — i jak wspominałem niedawno — ztąd przemawiałem, a szan. panowie, raczyliście mię słuchać i zaszczytliwie waszem zaufaniem.

Skoro jednak wyznaczenie takie jest obowiązkiem kandydata, skoro dziś nowi przystępują wyborcy, nie uchylam się od tego obowiązku, i choć w krótkości rzecz wyłożę, w krótkości, aby i innym kandydatom pozostał czas do przedstawienia się i panów zbyt nie nużył.

Jaki będzie skład nowej Rady, nie wiem, jest nadzieja, że prawica znajdzie się w tym samym składzie, nawet wzmożniona. Będący w związku klub centrum, jeżeli się zawiąże i przestrzeżać będzie swego programu, w niejednej sprawie stanąć będzie musiał po naszej stronie, jak również i my niejedno z jego żądań poprzeć będziemy mogli.

W jakim kierunku działać będzie rząd, mamy wskazówki w mowie tronowej z dnia 22 kwiecia t. r.

Rząd dalej dążyć będzie do spełnienia położonego sobie zadania, by stojąc ponad stronnictwami, utrwalił zgodę i pokój wewnątrz krajów, przestrzeżać zapewnionej ustawami równoprawności poszczególnych narodowości, i podjąć za dania polityczne i ekonomiczne, zmierzające do uchylecia niedoboru i rozwiązania stojących na porządku dziennym kwestji socyalnych.

Działanie nasze wobec tego, zdaje mi się, powinno być skierowane nie ku temu, aby zrzucić Austrię, lecz abyśmy w Austrii mogli rządzić sobą sami, a więc korzystając umiarkowanie z większości, bo bardzo energicznie występowanie jakiegoś sobie niekiedy życzą, przynosiłoby częstą większą szkodę, niż pożytek — dążyć do rozszerzenia samorządu krajowego w każdym kierunku, starać się pilnie i bacznie o podniesienie dobrobytu kraju, w czem jedno z pierwszych miejsc zajmuje poddźwignięcie i rozwój przemysłu, sprzeżając się obciążeniu, któremu byśmy poddać nie mogli, czuń i przestrzeżać łączności delegacji z Sejmem, a według tego, w każdej kwestji da się znaleźć właściwa droga działania. (*Oklaski*).

W parlamentach daje się większość, aby ją uzyskać, należy szukać przynajmniej.

Najlepszym łącznikiem w takich przymierzach są interesa wspólne, te znajdują się znów pewnie po stronie prawicy.

Delegacja jednak nasza w tych przymierzach, jak dotąd, tak i nadal winna zachować swą samodzielną, pozostać polską, stać zawsze na stanowisku czysto polskiem, to bowiem zapewnią jej powagę i to znaczenie, jakich używa wobec Izby i rządu. Posłowie pracować muszą w parlamencie w kierunku politycznym i prawodawczym. Jako prawnik, garnałbym się bardziej do pracy prawodawczej, bo do tego mój zawód i choć skromny zasób wiedzy więcej mię uzdatnia. Rozumnie się jednak, że nie mógłbym być obojętnym na kwestje polityczne.

Prace ustawodawcze będą dla naszej delegacji zadaniem bardzo ważnem, bo z powodu prawdopodobnego ułożenia się stronnictw wielki udział brać w nich będzie musiała, a większa liczba sił fachowych ułatwić tylko może spełnienie tego zadania.

Przejęty tem przekonaniem, że posel polski działać nie może inaczej, jak zgodnie z Kolem, gdyby znów był posłem, wstąpiłbym do Koła i stosował się bezwarunkowo i bezwzględnie do jego uchwał, bo Koło to jest naszą siłą. (*Hucze oklaski*).

Nie miałem zamiaru rozwijać tutaj przed szan.

panami programu politycznego, program to rzecz łatwa i wdzięczna dla kandydata, jeżeli pragnie małym zachodem wywinać się z trudności kandydakich, ileż to bowiem programów nie napisano już?

Dobną i na długim doświadczeniu opartą radę dał w 1879 wobec całej powodzi programów różnych, weteran i wielka powaga parlamentarna, p. Herbat: „nie programów patrzcie, kóre są zawsze papierowe, ale patrzcie ludzi, których walczycie posyłać“.

Otóż szan. panowie najlepszy program taki: zrobić, co będzie można i co chwil płynących szęśliwa sposobność nadarzy, zrobić szczerze i wedle dobrej woli.

Tych kilka uwag może wystarczy, aby szan. panom dała podstawę do osądzenia czy mi nadal możecie powierzyć Wasz mandat, któógo udziela 4150 wyborców, a z tych znaczna część starozakonnych. Zdaje mi się być r.eczą zbyteczną za-pewniać, że jako posel obronę interesów moich wyborców, bez względu na wyznaczenie, uważać muszę za swój obowiązek. Podnoszący się tu i o-dzie antysemityzm uważam za objaw chorobliwy, za bliski kuzyza komunizmu, z którym walcząc społeczeństwa. Nasi obywatele starozakonni, chcą być Polakami i kraj ten kochać, a więc pod godłem wolności i równości zapewnionej ustawami, bronić się i działać z nimi dla dobra ojczyzny, jest zadaniem politycznym i patriotycznym. (*Burliwe i długotrwałe oklaski*).

Dr Klein interpelował kandydata, jak się zapatruje na kwestję unii chłowej Austrii z Niemcami, do której dają pewne koła w monarchii, a między innymi, jak się interpelant mylnie chyba wyraził, także Polacy. Dr Zatorski odpowiedział interpelantowi, że unii takiej zawsze będzie przeciwny, albowiem nie odpowiada ona naszym interesom.

Gdy nkt więcej głosu nie żądał, Przewodniczący zarządził głosowanie kartkami, zapraszając na skrutatorów pp. Müldnera Henryka, administratora Chasu, prof. Dra Grabowskiego, Dra Wilkośa Władysława, Dra Pieniążka Karola, r. m. Armolowicza Stanisława i Dra Cyfrowicza Leona.

Rezultat głosowania okazał się następujący: Na 192 głosujących, otrzymał prof. Dr Zatorski 185 głosów; p. Leon Chrzanowski 181 głosów; Dr Warschauer 5 głosów; p. Romanowicz 4 głosy; Dr Weigel 2 głosy; pp. Asnyk i Madejski po jednym głosie.

Kronika miejscowa i zagraniczna.

Kraków 2 czerwca.

Procesy z powodu święta Bożego Ciała, rozpoczynające się we czwartek, były od najdawniejszych czasów w mieście naszym obchodzone z najwyższem namaszczeniem i najwznowszem nabożeństwem wienych. Nkt się nie znalazł, który jako widz przypatrywał się tej katolickiej uroczystości, lecz każdy brał w niej udział, i przestrzegano anrowo, aby dla nikogo nie była ona prostem widowiskiem. Od lat kilku zakraść się zwyczaj wyglądania podczas odbywającej się procesji z okien, które dawniej ściśle były zamknięte, a co więcej, rozmawiania, a nawet jak się to zdarzało, palenia cygar. Spodziewać się należy, że zwyczaj ten noszący na sobie cechę co najmniej osłabienia pojęć o wzniosłości tego obrzędu religijnego, a potępiany przez ogół wienych, usunięty zostanie jako gorszące nowatorstwo.

Główno-komenderujący książę Windischgrätz powrócił wczoraj z Przemyśla, dokąd towarzyszył JCW. Arcyksięciu Albrechtowi. Arcyksiążę udał się w dniu wczorajszym po południu pociągiem błyskawicznym do Tarnowa, a stamtąd na Orłow, Preszow do twierdzy Komarna. Równocześnie wczoraj wieczór przejechał przez Kraków pociągiem pospiesznym, generał jazdy zarazem generał inspektor kawalerji armii austriackiej hr. Pejacevich, udając się na inspekcję do Czerinowice. Na dworcu oczekiwał go komendant dywizji kawalerji generał baron Lassolay, komendant twierdzy feldmarszałek-porucznik Gerlich i komendant placu major Kochaneczky. Arcyksiążę Wilhelm wyjechał w dniu wczorajszym powozem do Wadowie, na inspekcję tamtejszej artylerji, a stamtąd uda się do Oświęcim, gdzie go oczekuje wagon salonowy kolei północnej.

Miasto nasze ożywione dziś licznymi grupami włóścian z całego powiatu, dążącemi do Starostwa w Spiskim pałacu, by oddać swe głosy na posła do Rady państwa. Z rozmów z kilku włóścianami odnieść można było wrażenie, iż kandydat, zatwierdzony przez komitet centralny, X. Władysław Chotkowski, zostanie przez nich wybranym i że powiat krakowski może się pochlubić tem, iż poddano się w nim decyzji centralnego komitetu i przeciw jego orzeczeniu nie próbowano postawić ani jednego wyborcy włóścianiego. Można się było o tem najdowodniej przekonać na sali w starostwie, gdzie głosowanie się odbywało, gdyż o godz. 10 na przykład oddanych było 103 głosów, a z tych 95 padło na X. Chotkowskiego. Ostateczny rezultat głosowania podamy na właściwem miejscu.

Walne zgromadzenie krak. Tow. oświaty ludowej zapowiedziane na środę 3 czerwca b. r. o godz. 6 odbędzie się nie w Sali Rady Miejskiej, lecz w Sali Muzeum przemysłowego przy ulicy Franciszkańskiej.

W objaśnieniach do sprawy gazowej, jakie ogłosił Dyrektorjum niemieckiego kontyentalnego Tow. gazowego, w celu odtręcenia gminy od budowy własnego Zakładu gazowego, a które to objaśnienia wychwalają wrzeczne dobrodziejstwa, jakie toż Towarzystwo przez tyle lat czyniło dla miasta i czynić pragnie, wywołać co roku grube sumy z niedzielnego Krakowa — znajduje się między innymi i zupełnie innym podobny ze względu co do prawdziwej p.dstawy zarzut: „że referat Chasu rzeczywiście wywoływał bardzo szanownego p. Jakubowskiego niedokładnie lub mylnie podał“.

Otóż na tej podstawie mylnego podania referatu przez Chas, usiłuje p. Oechelhäuser bronić Dessauczyków. Musimy uspokoić p. Oechelhäusera, że sprawozdanie Chasu było zupełnie wierne i nigdzie nie przekroczyło żadnego argumentu sprawozdawcy komisji gazowej, który sprawozdanie to w dzienniku czytał i przyznał, że jest zupełnie prawdziwem. Zarzut ten więc odpada i odpadają oparte na nim rozumowania p. Oechelhäusera, rozwiewając się w marną gadaninę, a pewni jesteśmy, że rozwiewają się niebawem i inne wrzeczne argumenta p. Oechelhäusera, tak mowinone *pro domo sua* odradzające miastu budowę Zakładu gazowego miejskiego! Jest to zresztą system co najmniej dziwnej obrony, jeżeli szczerze myśleć zarzeka nieprawdziwe podanie referatu, i w ten sposób usiłuje przeprowadzić obronę własną. Oryginalne to, ale nieco naiwne, i jeżeli inne argumenta są podobne temu, a przypuszczać to możemy, to powinniśmy „dyrektoryum“ tak naiwnej obrony. Objasnienia

te dołączyliśmy wczoraj do Chasu tylko dlatego, aby czytelnicy nasi mogli się przeciw dowodnie przekonać, jak blahemi i bezpodstawnymi argumentami usiłuje Towarzystwo Dessauskie obalić sprawę budowy własnego zakładu gazowego miejskiego, która leży tak bardzo w interesie miasta.

Z Uniwersytetu. P. Kazimierz Maryau, Krygowski, praktykant prawa przy c.k. Sądzie obwodowym w Wadowicach, razem z Tarnopola, otrzymał dziś na tutejszym Uniwersytecie stopień doktora praw.

Złoty medal za nieprześcigniony okaz kręta-twa, umiejącego według woli z białego zrobić czarne, mógłby być przyznany *Nowej Reformie* za wczoraj-szy wstępny artykuł p. t. „Polityka lekkość“ do, którego dała powód charakterystyka obecnej sytuacji wewnętrznej w jednym z naszych listów wiedeńskich. Gdyby jakie jury do tego powołane nie przyznało w tym wypadku wielkiej nagrody, mogłoby to nastąpić tylko wobec wątpliwości, czy to istotnie produkt krętackiego wirtuoza czy też tylko prosty wynik inteligencji, niezdolnej do zrozumienia wszelkiej finezyi stylu i dykty.

Na kolonie wakacyjne dla dzieci krakowskich złożyły w dalszym ciągu: Hr. Artur Potocki jako członek dobrodziej 100 złr; po 5 złr. rektor Uniwersytetu prof. Dr Rydel; po 2 złr. pp. Eydziatowiczowa, prof. Dr Fr. Kasparek, Aleksandra Czechowna, Dr Władysław Żeleński, Teodor Torlecki, Dr E. Bandrowski, prof. akad. technicznej, Konstanty Jelski kustosz Akademii umiejętności, Dr Władysław Seiborowski, prezes Tow. Dobr. Ogółem 123 złr., które złożono na książeczkę Kasy Oszczędności.

Zastój na moście Podgórkim. P. Prezydent miasta Krakowa zwrócił baczną uwagę na niezmierną trudność przy ekspedycji wozów w dniach targowych na moście podgórkim, a czyniąc zadość licznym zażaleniom i uwzględniając odezwę komendy wojskowej, wydał polecenie do administracji akcezy celem zaradzenia zlewu. Rozporządzenie to znalazło energicznego wykonawcę w inspektorze akcezy p. Janie Staszewy, który utrzymał przy dzisiejszym targu wzorowy porządek wozów, co mu zjednalo doraźne uznanie kilku obywateli z Podgórza.

Mikolaj Bołoz Antoniewicz zmarł wczoraj w Radziszowie pod Krakowem. Oficer z powstania 1831 r., poeta, zajmował w literaturze wybitne stanowisko. Najznakomitsze dzieło zmarłego *Anna Oświęcimowa* łączy z sceniczną prawdziwie poetyczną wartość. Wiele prac literackich i ulotnych poezji wyszło z pod jego pióra. Antoniewicz miał liczne stosunki wśród zagranicznych znakomitości literackich i naukowych. Z prawdziwie poetycznym ustrojem łączył wiele do-wiepu i dar opowiadania, a utwory jego pióra nosiły piętno patriotyzmu tej generacji, która brała udział w walce 1831 r. Lubił Antoniewicz zajmować się losem młodych literatów i artystów, jemu zawdzięczał Artur Grotger gorliwe poparcie i opiekę. Zmarły był bratem s. p. Jakóba Bołoz Antoniewicza prezesa sądu w Krakowie i pani Zaleskiej wdowy po Namiesniku Wacławie Zaleskim a matki obecnego Namiesnika Filipa Zaleskiego, stryjczynym zaś bratem s. p. X. Karola Antoniewicza, znakomitego kaznodziei, m. y. s. y. i poety. Zapisu emy dziś w kilku słowach straćę weterana pióra, którego produkcyja literacka zasługuje na osobne ocenienie.

Dar. Cesarz udzielił z swej prywatnej szkatułki gminie Lubień, w powiecie Jaworowskim, na budowę szkoły, zapomogi w kwocie 150 złr.

Wiedeń 1 czerwca. Dalszą rozpoczyna sztab generalny, pod przewodnictwem Becka, wielką, obliczoną na przeciąg trzech tygodni, wyprawę z Igławy, przeciw mniemanej armii nieprzyjacielskiej, która rzekomo wtargnęła w północno-wschodnie okolice.

Ślub hr. Agenora Gołuchowskiego, c. k. rady ambasady i członka Izby panów Rady państwa, z księżniczką Anną Murat, odbędzie się w Parku d. 3go czerwca. Aktu kościelnego dopełni nuncyusz papieski msgr. di Rende.

W Warszawie dwie wystawy obrazów ścigają liczną publiczność: wystawa dzieł Lessera w sali re-sursy obywatelskiej i w Towarzystwie zachęty sztuk pięknych obrazy Brozika (Kolomb) i Wertheima (Antoniusz i Kleopatra).

Przygotowania wystawy przemysł.-rolniczej w Warszawie znaczenie postąpiły, a wystawa świetnie się zapowiada; otwarcie naznaczone na 1 czerwca. Minister spraw wewnętrznych zapowiedział swoje przybycie na 9 czerwca. Towarzystwo petersburskie wolno-ekonomiczne nadesłało 8 medali, a Towarzystwo rol-nicze petersburskie 7 medali dla wystawców warszaw-skich. Z różnych okolic kraju mają przybyć włosci-anie gromadnie dla oglądania wystawy.

W Radomiu wystawa prowincjonalna przemysłowo-rolnicza otwarta została 29go maja. W dziale koni 26 wystawców nadesłało 86 okazów; z 22 obór 83 sztuk bydła; z 22 owczarni 47 owiec; z działu wyrobów wiejskich jest tu 132 przedmiotów; nadto jest tu dział kurników i rybny.

Pogrzb Wiktor Hugo, o byłby się, jak donosi telegram, w dniu wczorajszym w Parku, bez żadnego zajęcia. Ogromne tłumy ludności zapelniały od rana ulice, ktorými kondukt miał przechodzić. Pod „arc de triomphe“ powiedziano sześć mów. Prezes senatu Le-royer wyraził, że Wiktor Hugo ciągle dążył do wyż-szego ideału sprawiedliwości i ludzkości i wielki wy-wierał wpływ na moralność Francji. Prezes Izby Floquet rzekł: że to nie pogrzeb ale apoteoza i po-witał w Wiktorze Hugo apostoła, którego wiekiste słowo doprowadziło do ostatecznego zdobycia wolności, równości i braterstwa w świecie. Akademik Augier położył na to nacisk, że Francja monarsze poetów, monarsze oddaje honory. Minister oświaty Goblet rzekł: Wiktor Hugo pozostał uosobieniem bieżącego stu-lęcia, którego historję, sprzeczności, idee i aspiracje on najwybitniej w sobie łączy. Mowca podniósł cha-rakter humanitarny Wiktora Hugo, który reprezen-tuje między nami ducha tolerancji i pokoju. Po ukoń-czeniu mów, kondukt wyruszył w południe. Za tru-mną szli krewni zmarłego poety i jego przyjaciele, a za nimi korporacje, na czele których szedł prezy-dent Rzeczypospolitej z ciałem dyplomatycznym, mi-nistrami, kanclerzem legii honorowej, dowódcami kor-pusów, komendantem placu Paryża, prezesami i wice-prezesami senatu i Izby, następnie szli senatorowie i deputowani, Rada stanu, najwyższe władze, Akade-mia, prefekt Sekwany, Rada miejska Paryża, sądo-wnictwo, adwokaci i notaryusze, poczem w niekoń-czącym się łańcuchu postępowało 140 reprezentacji gmin, kolonij, ligi patriotycznej itd. Z „place de la Concorde“ przeszedł kondukt przez most nad Sek-waną, którą pokrywało mnóstwo członów i łodzi z cie-kawymi. Banda muzyczna gwardji republikańskiej szła na czele drugiego oddziału konduktu, za którą postępowała deputacja rodzinnego miasta poety Be-sançon. Towarzystwo autorów dramatycznych, repre-zentanci teatrów paryskich i prowincjonalnych, re-prezentanci Towarzystwa autorów, prasa paryska, pro-wincjonalna i zagraniczna.

Wiadomości policyjne.

W piątek wieczorem w wapienniku na Krze-

mionkach, Karol Szela, wyrobnik, posprzeczawszy się z Piotrem Bojdą, swym towarzyszem, wrzucił go do pieca rozpalonego, lecz Bojda zahaczywszy się, szczęśliwym wypadkiem, nie wpadł, tylko sobie włoży na głowie opalił. Szelaga odstawiono do sądu.

— Oszust. Wskutku otrzymanego w sobotę tele-gramu z Magistratu w Stanisławowie, przytrzymała policya onegdaj wieczorem w tutejszym dworcu przy-bylego koleją do Krakowa Samuela Vogla, lat 15 li-czącego, który popełniwszy oszustwo w Stanisławo-wie, potajemnie opuścił dom rodzicielski.

We środę 3go: *Palestrant* (*Der Bettelstudent*), op. kom. w 4 aktach, Millöckera.

W piątek 5go: *Opowieści Hoffmanna* (*Les Contes d'Hoffmann*), opera fantastyczna w 4 aktach, J. Offenbacha.

W sobotę 6go: *Boccaccio*, opera komiczna w 3 aktach, Souppégo.

W niedzielę 7go: *Dzwony z Corneville*, opera kom. w 4 aktach, Planquetta.

Wystawa nieustająca Towarzystwa Przyjaciół Sztuk Pię-knych w Sukiennicach otwarta codziennie od godziny 11 do 4ej prócz poniedziałku. — Wstęp w niedzielę 15 cent, w dnie powszednie 30 centów.

Muzeum Narodowe (w Sukiennicach) otwarte jest codzie-nie od godziny 11ej do 3ej południu z wyjątkiem przy-niedziaków, za opłatą wejścia 20 cent, w dzień zwykły w niedziele i święta po 10 cent. od osoby.

Muzeum Techniczno-Przemysłowe w gmachu Franciszkań-skim otwarte codziennie od godziny 10ej do 6ej. — Wstęp 20 cent. od osoby. W niedziele od 10ej do 2ej bezpłatnie.

Gabinet Archeologiczny Uniwersytetu Jagielloń. (*Colle-gium majus*) zwiedzać można codziennie od godziny 12ej do 1ej — prócz niedziel, świąt i ferij uniwersyteckich bezpłatnie.

— D. 1go czerwca po rannym deszczu, popołud-nie i wieczór pogodnie; term. od 10-5 doszedł do 18-2 C. Barometr idzie w górę; o godzinie 7ej rano d. 2go stan jego był 743-6 millim., term. 10-0 C. — Wiatr północno-zachodni.

— We środę d. 3go czerwca: śś. Klotyldy król. i Pauli.

Wiadomości artystyczne, literackie i naukowe.

Sprawozdanie z wczorajszego przedstawienia operetki *Niederperze* w podane zostanie jutro.

Na Wystawę Tow. Przyj. Sztuk Pięknych nadeszły: Krzesza „Portret damy;“ Wittego „Poranek jesienny;“ Wystobockiej „Portret panielki;“ Wywióskiego „Ko-zak“.

Towarzystwo lekaarskie krakowskie odbędzie posie-dzenie jutro we środę 3go o godzinie 6 w sali Aka-demii Umiejętności, na którym prof. Dr Obaliński po-każe rzadki i ciekawy preparat, otrzymany przez La-paratome, a następnie Dr Wicowski mówić będzie o wartości leczniczej Antypiryny i o wpływie tego środka na przemianę materji.

Przegląd Powszechny z 1 czerwca zawiera: „Le Play i jego szkoła,“ przez Achillea Brez; „Darwinizm wobec rozumu i nauki,“ przez X. Wl. Zabor-skiego; „Pojęcie o Bogu w chrześcijaństwie i u filo-zofów,“ przez X. A. Langera; „Z pamiętników dzien-nikarza,“ „Listy z Japonii,“ przez M.; „Marchia Bran-deburska za Askanazyków, zarodkiem monarchji pruskiej,“ przez Ludwika Żychlińskiego. Przegląd piś-miennictwa (X. Pelczara „Prawo małżeńskie kat.“, X. biaskupa Krasieńskiego — „Słownik synonimów pol-skich“ — „Biblioteka warszawska,“ przez T. J. Ste-ckiego). Bibliografia — Sprawozdanie z ruchu religij-nego, społecznego i naukowego: „Polityka zasad,“ przez X. Morawskiego — Sprawy Stolicy św. — Z Pe-tersburga, z Berlina — „Odpowiedź p. Bobrzyńskie-mu,“ przez H. Lisieckiego.

Bicz tygodnik humorystyczno-satyryczny — wła-sciociel i wydawca K. J. Arwin Zielinski. — Sądząc z pierwszego numeru — publikacja ta będzie po-budzać do wesołości nie poruszając żółci. Bicz zapo-wiada: — że „nigdy współbraci nie będzie szarpał cześci“.

Zły to zarobek,

4% Listy likwidacyjne	:	—	—	89	—
kupon	:	—	—	197	

